

Många möjliga momsreformer

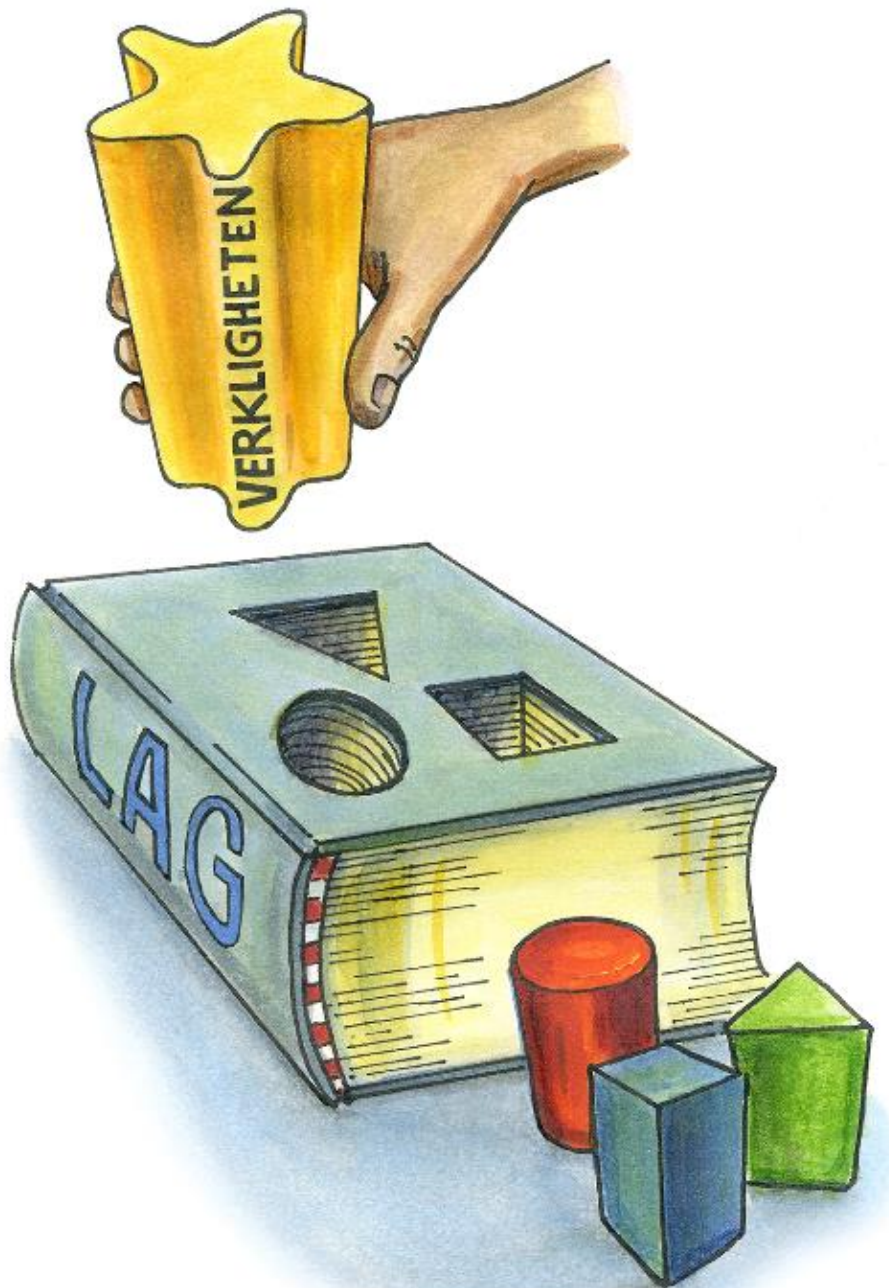
- vad & varför

Anna Sandberg Nilsson, momsexpert
Anna.Sandberg.Nilsson@svensktnaringsliv.se

Oscar Brissle, nationalekonom
oscar.brissle@svensktnaringsliv.se

Tara Muinafshar, skattejurist
tara.muinafshar@svensktnaringsliv.se

Innehåll

[Därför behövs momsreformer](#)

[Momsens betydelse ökar](#)

[Dagens regler missar syften & ändamål](#)

1. [Pausa diskussionen om momsskattesatser](#)
2. [Möjliggör för mikroföretag, föreningar & privatpersoner att vara utanför momssystemet](#)
3. [Åtgärda 13 oklara förmedlingsbegrepp](#)
4. [Åtgärda inlåst importmoms](#)
5. [Ifrågasätt alla momsundantagen](#)
6. [Kartlägg & beräkna den dolda dubbelbeskattningen](#)
7. [Modernisera den frivilliga hyresmomsen](#)
8. [Utred frivillig finansmoms](#)
9. [Åtgärda momsbelastningen på vård, skola & omsorg](#)
10. [Slopa avdragsförbudet för stadigvarande bostad](#)
11. [Undvik dubbelbeskattade begagnade varor](#)
12. [Underlätta moms fria gåvor & donationer till hjälporganisationer](#)
13. [Ändra momshanteringen av kundförluster](#)
14. [Förenkla & förbättra momsavdraget för personbilar](#)
15. [Klargör rätten till momsavdrag vid bidrag](#)
16. [Förenkla kontantmetoden för 500 000 företag](#)

Därför behövs momsreformer

Toppar i regelbörda

Komplicerade regler

Föråldrade regler som inte längre uppfyller syften & ändamål

Svåra att programmera & digitalisera

Motarbetar hållbara investeringar

Hindrar svensk & internationell handel

Möjligheterna i EU-direktivet nyttjas inte

Särregler för SME = 98 % av de skattskyldiga

75-80 % av momsens från 2 % av skattskyldiga

Förenkling - liten effekt på intäkter, stor effekt på regelbörda

"bortom den vanliga världen ... ligger [mervärdesskatte] världen, ett slags fiskal tempark där faktiska och rättsliga realiteter är upphävda eller förvrängda".

([Förslag till EU-dom C-174/11](#))

"Mot bakgrund av de svårtolkade mervärdesskatterättsliga bestämmelserna inom unionen är det till och med svårt att reda ut även relativt okomplicerade situationer."

([Förslag till EU-dom C-446/13](#))

"Ett företag med 1-4 anställda har t.ex. drygt 35 gånger så höga fullgörande-kostnader per anställd som ett företag med 50-499 anställda."

[Skatteverket 2006:3](#)

[Krånglig moms – en företagsbroms?](#)

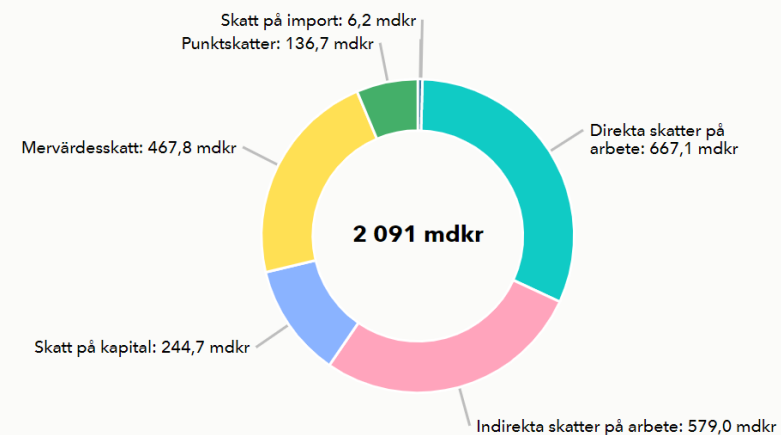
Blogg: [Uteblivna förenklingar blir en ond spiral](#)

Blogg: [Sluta skyll på EU – momsdirektivet har 100 möjligheter](#)
[2021 Counting the costs of VAT Compliance](#)

Momsens betydelse ökar

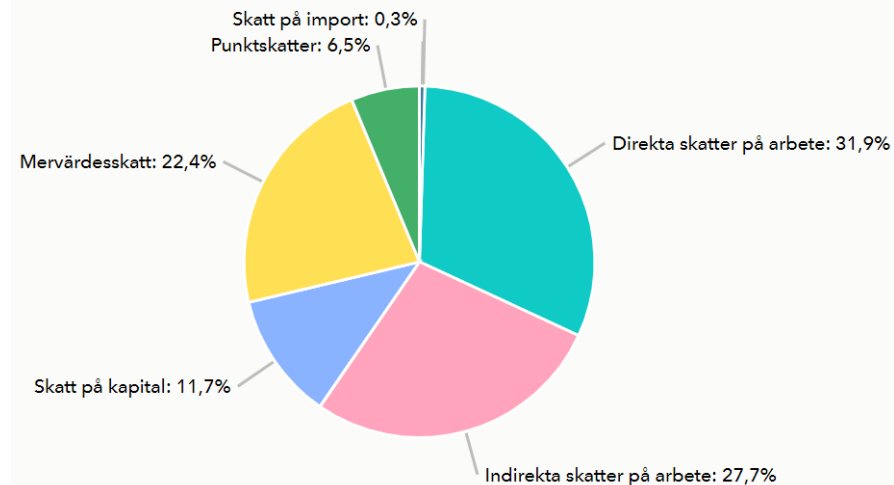
- Relativt små tillväxthämmande effekter ([OECD](#))
 - Konsumtionsskatt ger snabba skatteintäkter
 - Företagen gör jobbet, hög regelbörda kräver förenklingar
 - Från 10 till 170 länder sedan 1960 ([OECD](#))
 - Från 2 till 41 afrikanska länder ([IMF](#))
-
- Sverige ersatte oms med moms år 1969
 - 1969 skattesats 11 % idag 25 %
 - Svensk skattebas 54 % , jmf Nya Zeeland 96-99 %
-
- Momsens andel av alla skatter 22,1 % ([ESV, 2022](#))
 - Momsens andel av statliga skatter 42,6 % ([ESV, 2022](#))

De totala skatterna i Sverige 2020*

Källa: ESV

Uppgifter är preliminära. *Av diagramtekniska skäl utesluts Restförda och övriga skatter som under 2020 uppgick till -10,0.

Dagens regler missar syften & ändamål

Momsen ska vara utformad enligt följande.

- Konsumtionskatt, företag uppbördsmän
- utan dold moms eller kumulativa effekter
- neutral inte konkurrensnedvridande
- samhällsekonomiskt effektiv, tryggar sysselsättning, främjar produktion
- anpassad till EU-rätten
- generell skatt, få undantag/särregleringar
- främja svenskt näringslivs internationella konkurrenskraft
- utan dubbel- eller icke-beskattning
- leda till rationell beskattning
- enkel att tillämpa

➤ *Många momsregler uppfyller inte dessa krav*

[Momsrapport - Är mervärdesskatten en konsumtionskatt eller företagsskatt?](#)

VAD: Pausa diskussionen om moms-skattesatser

VARFÖR

- Den mest politiskt & medialt diskuterade frågan
- Effekterna är utredda både nationellt & internationellt (se separat bild)
- Meningskillnader riskerar att låsa andra möjliga moms-reformer

OFFENTLIGFINANSIELL EFFEKT

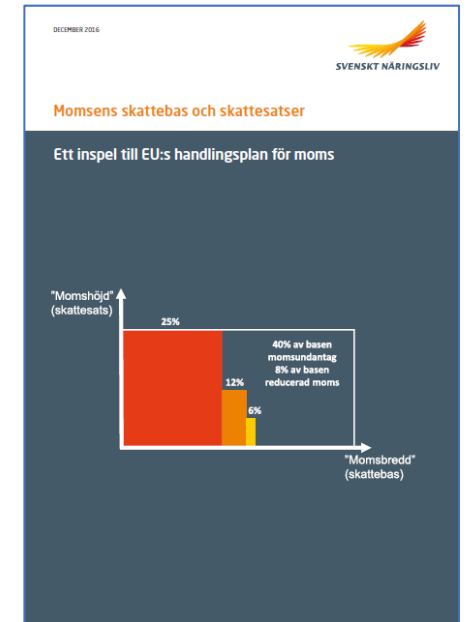
➤ Reducerad moms innebär en offentligfinansiell kostnad

Argument för enhetlig moms:

- Minskade regelkostnader & avgränsningsproblem
- Differentierad moms - fel fördelningspolitiskt verktyg
- Återgång till principen om enhetlig beskattning
- Förenkling för uppbördsmännen/företagen

Argument för differentierad moms:

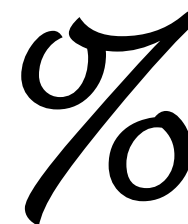
- Enkelt verktyg för lagstiftaren
- Lägre priser, ökad efterfrågan
- Inhemsk/internationell konkurrens
- Ökad sysselsättning, bekämpa svartarbete

[Rapport - Momsens skattebas och skattesatser – Ett inspel till EU:s handlingsplan för moms](#)

Mycket finns skrivet om momsskattesatser

- [SOU 2005:57](#) Enhetlig eller differentierad moms? Förslag enhetligt moms 21,7 %
- [SKV 2006:3](#) Krånglig moms, en företagsbroms! Fullgörandekostnader
- [SOU 2006:90](#) På väg mot en enhetlig moms. Förslag 22,9 %
- [2011/12:RFR13](#) Riksdagens rapport om skattesatser
- [SOU 2011:70](#) Sänkt moms på vissa tjänster
- [2007](#) Studie om reducerad moms Copenhagen Economics åt EU
- 2018 EU:s [förslag](#) om harmoniserade, mer flexibla regler sammanfattat i [blogg](#)
- 2018 Riksrevisionens [rapport](#) om livsmedelsmomsen
- 2020 Finanspolitiska rådet, nytt [skattesystem](#) med enhetlig moms 21 %
- Samt flertal [akademiska artiklar](#) & studier från OECD, IMF m.fl.
- [SOU 2020:46](#) En gemensam angelägenhet Förslag utred återställd livsmedelsmoms
- 2022 EU:s [nya momsskattesatser](#) trädde i kraft med stora skillnader från ursprungligt förslag 2018, [blogg](#)

VAD: Möjliggör för
privatpersoner,
föreningar &
mikroföretag att
vara utanför
momssystemet

VARFÖR

- Momsskyldighet kräver inte vinstsyfte, privatpersoner, föreningar & mikroföretag riskerar registrering & redovisning vid låg omsättning
- De allra [minsta aktörerna](#) drabbas hårdast av regelbördan
- Höga kostnader för [Skatteverket](#) avseende små aktörer
- Negativ påverkan på föreningar, privatpersoner & hållbar cirkulär delningsekonomi
- Förslaget medför fortsatt att momsen är en konsumtionsskatt & därmed en kostnad men aktören kan slippa momsskyldighet & momsregistrering

FÖRSLAG

1) Höj omsättningsgränsen från 80 Till 150 tkr

- [Finlands gräns](#) är drygt 160 tkr (15 t €)
- Samhällsekonomisk optimal omsättningsgräns är ca. 153 tkr baserad på formel av [Keen & Mintz \(2004\)](#)

2) Möjliggör kostnadsdelning, undvik internmoms för föreningar

- [Förslag 2019](#) Möjliggör momsmässig kostnadsdelning (internmoms)
- Skatteutskottets tillkännagivande i betänkande [2021/22:SkU16](#), se [blogg](#)

OFFENTLIGFINANSIELL EFFEKT

- 1) Höjning från 30 till 80 tkr beräknad minskad skatteintäkt 500 mnkr ([2022](#))
- 1) Höjning till 250 tkr beräknad kostnad 2,8 mdkr ([Ds 2009:58](#))
- 2) Offentligt finansiellt neutral, minskad regelkostnad för näringsliv, skatteverk & domstolar

VAD: Åtgärda 13 oklara förmedlingsbegrepp

VARFÖR

- Ökad digitalisering & cirkulära affärsmodeller medför ökad förmedling
- Momslagen saknar en definition men innehåller 13 oklara förmedlingsbegrepp
- Företag får inte svar vilka förutsättningar som ska uppfyllas för viss förmedling
- Risk att likvärdiga situationer beskattas olika inom Sverige
- Risk för dubbel-/icke-beskattning om olika tillämpning mellan EU-länder

FÖRSLAG

1. Åtgärda begreppet förmedling i momslagen
 2. Skatteverket behöver ytterligare klargöra begrepp & praktisk information
 3. Sverige behöver arbeta aktivt för tydliga begrepp i EU:s mervärdesskattedirektiv
- Se [förslag](#) med kartläggning 2019 Åtgärda begreppet förmedling i momshänseende
 - [Blogg](#): Obegripligt att 13 oklara förmedlingsbegrepp tillåts i momslagen

OFFENTLIGFINANSIELL EFFEKT

- Offentligt finansiellt neutral, minskad regelkostnad för näringsliv, skatteverk & domstolar

VAD: Åtgärda inlåst importmoms

VARFÖR

- Import från 3:e land medför importmoms, ägaren av varan kan normalt göra momsavdrag
- Minsta fel/misstag i tullhanteringen riskerar att momsen läggs på fel part
- Fel part, kan ej läka fel= importmomsen fastnar, importen blir 25 % dyrare
- Konkurrerande EU-länder löser detta problem
- [Blogg](#): 25 % dyrare import gör knappast Sverige attraktivt som investeringsland
- [Samsyn finns med Skatteverket](#), debattartikel & replik SvD [210213](#) & [210216](#)

FÖRSLAG

- Ändra i momslagen så misstagen kan läkas
- Kopiera hanteringen i konkurrentländer Danmark, Nederländerna & Tyskland
- [Förslag](#) & kartläggning: Åtgärda inlåsningseffekten av importmoms [2019](#) & [2021](#)

OFFENTLIGFINANSIELL EFFEKT

- Offentligt finansiellt neutral, minskad regelkostnad för näringslivet, Skatteverket & domstolarna

Svenska Dagbladet
"Skatteverkets regel-
tolkning är orimlig"

Svenska Dagbladet
Skatteverket: Vi ser behov
av lagändring

VAD: ifrågasätt alla momsundantagen

VARFÖR

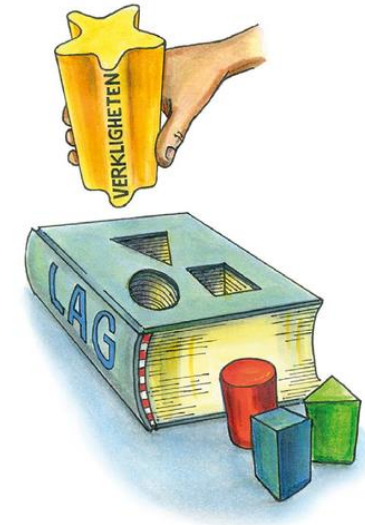
- Undantag = ej momsavdrag, kostnaden ökar med 25 %
- "Momsfritt" inte fritt från moms utan ger dold moms med risk för kumulativa kaskadeffekter - medför negativa samhällseffekter
- Kan innebära dold dubbelmoms för konsument
- "Nollmoms" = skatteplikt men skattesats 0 %, ger däremot momsavdrag

FÖRSLAG

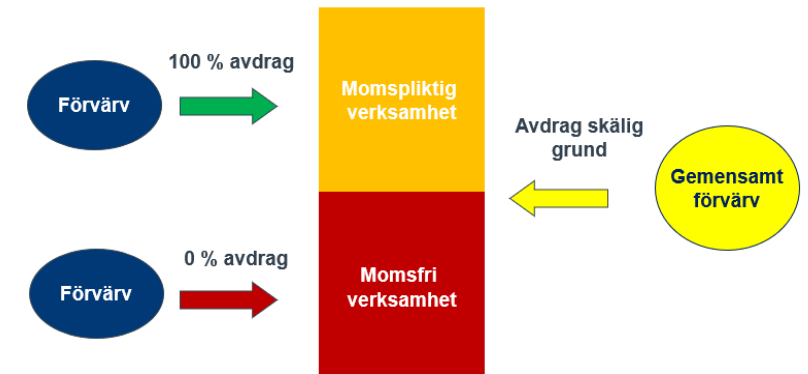
- Utred alla momsundantagen: fastighet, finans, försäkring, lotterier, kultur, idrott, vård/skola/omsorg, offentlig posthantering, [se rapport](#)
- [Omstartskommissionen](#) & [SNS](#)
- [Podd](#) Reformera moms

OFFENTLIGFINANSIELL EFFEKT

- [Se rapport](#)

Författare: Erik Blomquist, Oscar Brisse, Anna Sandberg Nilsson

VAD: Kartlägg & beräkna den dolda dubbelbeskattningen

Varför

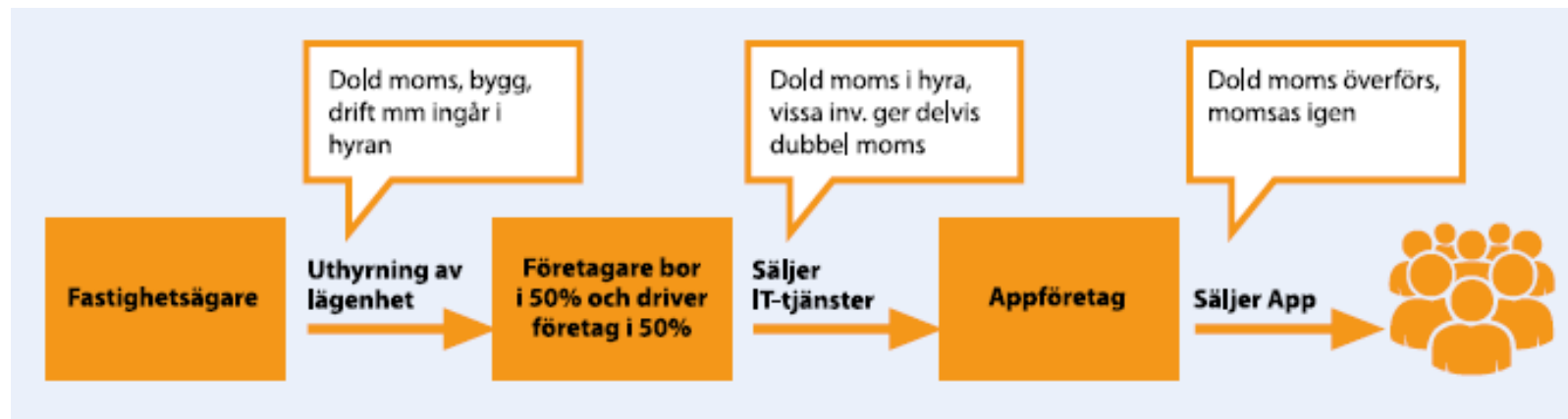
- Undantag = ej momsavdrag, kostnaden ökar med 25 %
- Beroende på var i försäljningskedjan dold moms uppkommer, finns risk för kumulativa kaskadeffekter
- Kaskadeffekt innebär en ökning av nettointäkterna på ett icke-transparent sätt [OECD 2.3 exemptions](#)
- Detta snedvrider företagens produktionsbeslut & val av organisationsform
- Kan medföra dold dubbelmoms för konsument, se bild nedan
- Kartläggning & beräkning av den dolda dubbelmomsen saknas

Förslag

- Kartlägg, beräkna den dolda dubbelbeskattningen & analysera dess samhällseffekter

OFFENTLIGFINANSIELL EFFEKT

- I EU:s rapport om momstappet ([VAT Gap](#)) 2020 anges "Fast estimates are not reported for Sweden as they suggest a slightly negative VAT Gap", dvs indikerar mer svensk moms än teoretiskt möjligt. Kan lågt momstapp & hög skattesats indikera betydande dold dubbelbeskattning?

VAD: Modernisera den frivilliga hyresmomsen

VARFÖR

Undantag = ej momsavdrag, kostnaden ökar med 25 %

Dagens omoderna regler medför negativa samhällseffekter bl.a. följande:

- Föreningar & företag utestängs från förenings- & verksamhetslokaler
- Upplåtelse av asyl-/ankomstboende försvåras
- Lokaldelning & deltidsuthyrning motarbetas
- Byggnad av lokaler för vård, skola & omsorg försvåras
- Utveckling & hållbarhetsarbete i citykärnor & butiker motarbetas
- Samtidigt står lokaler tomma till en mångmiljardkostnad
- [Bloggar & bildspel](#)

FÖRSLAG

- ❑ Modernisera kraven, se Svenskt Näringslivs & Fastighetsägarna [förslag 2018](#)
- ❑ Modernisera kraven, se Skatteverkets [förslag 2022](#)

OFFENTLIGFINANSIELL EFFEKT

- Positiv offentligfinansiell effekt ([s 29 Skatteverkets förslag](#))

VAD: Utred frivillig finansmoms

VARFÖR

- Undantag = ej momsavdrag, kostnaden ökar med 25 %
- [Komplexa omoderna regler, leder till bristande neutralitet, konkurrens-snedvridning, höga regelkostnader, rättsosäkerhet & ökat antal rättstvister](#)
- Ökad digitalisering & investeringsbehov medför problem med dold moms i flera led, kaskadeffekter
- Konsumenter drabbas av dold dubbelbeskattning, påverkan på utbud & priser
- Hindrar tillväxt & samhällsutveckling
- Konkurrerande EU-länder med frivillig finansmoms: Belgien, Estland, Frankrike, Litauen, Tyskland & Österrike. [Polen](#) införde möjligheten 2022.
- [EU-översyn pågår](#), osäkert om förändring kommer att ske på EU-nivå

FÖRSLAG

- Se [förslag](#) 2019 med kartläggning över ovanstående länders regler, [blogg](#)

OFFENTLIGFINANSIELL EFFEKT

- Positiv offentlig finansiell effekt beroende på utformning, [s 17 hemställan](#) & [SOU 2016:76 Bilaga 3](#)

VAD: Åtgärda momsbelastningen för vård, skola & omsorg

VARFÖR

- Undantagets syfte är att minska kostnaden & öka tillgången, regler & tillämpning har medfört det motsatta
- Undantag = ej momsavdrag, kostnaden ökar med 25 %
- Dold moms fördyrar drift, bemanning, investeringar & digital utveckling

FÖRSLAG

- Utred hur momsbelastningen kan åtgärdas
- Utred effektiviteten i kommuner/regioners momskompensation
- [Blogg: Momsundantag gör vård dyrare & minskar tillgången – tvärtemot syftet](#)
- [Blogg: Yrkehögskolan och moms](#)

Artiklar om kommunerna och momsens i Dagens Samhälle:

- [Upplägget i äldreomsorgen: Så maxar kommunerna moms](#)
- [Bolagisering av äldreomsorgen ger momsmiljoner](#)
- [Bolagiseringen: "I grunden ren skatteplanering"](#)

OFFENTLIGFINANSIELL EFFEKT

➤ Total momskompensation se [Prop 2021/22:1](#)

VAD: Slopa avdragsförbudet för stadigvarande bostad

VARFÖR

- Privata kostnader inte avdragsgilla
- Avdragsförbudet är därför en dubbelreglering som övertolkats
- Företagskostnader i hemmet utan momsavdrag = ökad kostnad med 25 %
- Motarbetar företagande som startar & bedrivs i hemmet
- Ökar kostnaden när anställda arbetar från hemmet
- Försvårar byggande av vård-, omsorgs- & flyktingbostäder
- [Motarbetar gröna investeringar](#)

FÖRSLAG

[Förslag 2014 Slopa avdragsförbudet för stadigvarande bostad](#)

[Förslag 2020 Bevilja momsavdrag vid inköp till hemmakontoret](#)

OFFENTLIGFINANSIELL EFFEKT

- Marginell negativ offentligfinansiell effekt - beroende på utformning bör förändringen innebära en marginell minskad nettointäkt

VAD: Undvik dubbelbeskattade begagnade varor

VARFÖR

- Begagnade varor riskerar dubbel moms
- Modernare momsregler behövs för att främja cirkulär handel
- Vara från privatperson är momsbeskattad men momsbärande faktura/kvitto saknas, företag som säljer varan kan inte göra momsavdrag
- Vinstmarginalsystem (VMB) finns p.g.a. ovanstående problem, marginalen momsas istället för försäljningspriset
- De svenska vmb-reglerna har begränsningar som blir för kostsamma att tillämpa

FÖRSLAG

- Kopiera de [finska vmb-regler](#) som innebär en förenklad hantering där vinstmarginalen utgörs av all försäljning & inköp under en redovisningsperiod.

OFFENTLIGFINANSIELL EFFEKT

- Offentligt finansiellt neutral, minskad regelkostnad för näringslivet, Skatteverket & domstolarna

VAD: Underlätta moms fria gåvor & donationer till hjälporganisationer

VARFÖR

- Gåvor/donationer kan medföra uttagsbeskattning
- Försvårar vid pandemi & kriser - skyddsutrustning, handsprit, hjälp till behövande m.m.
- Fördyrar & försenar hjälpinsatser vid kriser
- Kan medföra att varor kasseras istället för att skänkas till hjälporganisationer
- Regler i [Belgien](#) (art 12), [Italien](#) (art 31), [Frankrike](#) (art 36) & förslag i [Finland](#) som underlättar vid donationer & gåvor till hjälporganisationer

FÖRSLAG

- Utred reglerna med utgångspunkt från andra EU-länders erfarenheter
- [200305 Skänkta varor – uttagsbeskattning \(moms/inkomstskatt\)](#)

OFFENTLIGFINANSIELL EFFEKT

- Marginell negativ offentligfinansiell effekt - beroende på utformning bör förändringen innebära en marginell minskad nettointäkt

VAD: Ändra momshanteringen av kundförluster

VARFÖR

- Momsen ska vara neutral
- Korrigering av momsen p.g.a. kundförlust är mycket restriktiv, krävs i praktiken konkurs eller långtgående indrivningsförsök
- Resultatet blir att företagen måste betala momsen trots att kunden inte betalat fakturan
- Särskilt behov av en schablonregel behövs för masshantering av fordringar av mindre värde t.ex. mobil/telefoni/appar
- Under pandemin fanns en särskild [presumtionsregel](#) som behöver permanentas
- [Blogg](#) Orimligt att företagen ska betala in moms på kundförluster

FÖRSLAG

- [190201 En ändamålsenlig momshantering av befarade kundförluster,](#)
- [Mervärdesskatt vid kundförluster med anledning av covid-19-pandemin | Rättslig vägledning | Skatteverket](#)

OFFENTLIGFINANSIELL EFFEKT

- Offentligt finansiellt neutral, minskad regelkostnad för näringslivet, Skatteverket & domstolarna

VAD: Förenkla & förbättra momsavdraget för personbilar

VARFÖR

- Generellt avdragsförbud vid inköp av personbil
- Drabbar inte lätt lastbil, försäljning/uthyrning, persontransport o.s.v.
- Vid billeasing finns en avdragsbegränsning med 50 %
- Större fordon över 3,5 ton premieras
- Momseffekten för små bilar & elbilar behöver utvärderas

FÖRSLAG

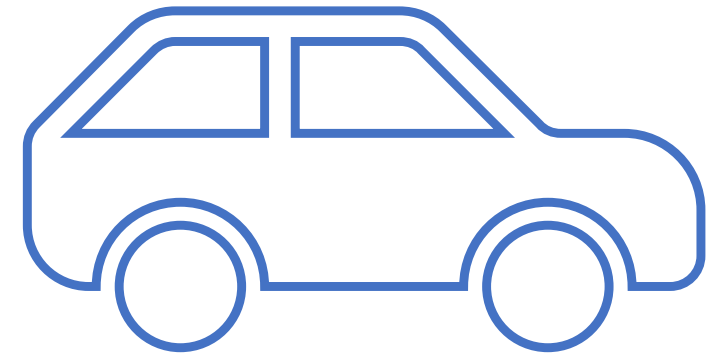
- En enkel, mer rättvis & ändamålsenlig schablon
- [Se förslag 2013 Förenkla för företagen att ha bil](#)

OFFENTLIGFINANSIELL EFFEKT

- Kan anpassas utifrån politiska ambitioner kring bilflottans sammansättning

Schematisk bild över reglerna idag och föreslagna förändringar

	Dagens avdragsrätt	Förslag ny avdragsrätt
Förvärv av fordon	0 %	80 %
Hyra av fordon	50 %	80 %

VAD: Klargör rätten till momsavdrag vid bidrag

VARFÖR

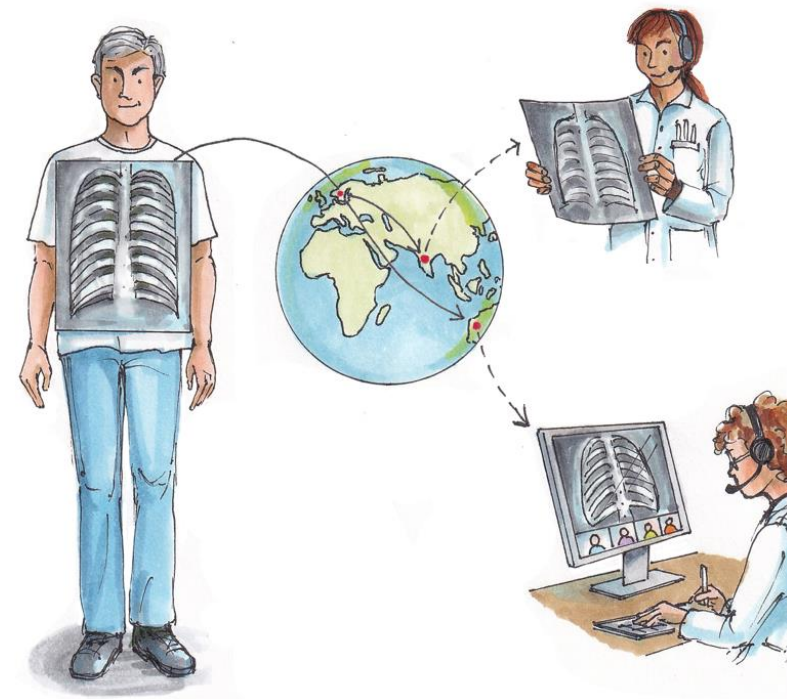
- Oklart hur olika typer av bidrag påverkar avdragsrätten
- Rättspraxis spretar & oklara riktlinjer från Skatteverket
- [Bidragsfinansierade verksamheter | Rättslig vägledning | Skatteverket](#)
- Företag kan inte överblicka bidragets ekonomiska konsekvenser
- Bidrag riskerar gå till moms istället för till forskning eller ekonomiskt stöd

FÖRSLAG

- Klargör rätten till momsavdrag vid bidrag i såväl lag som rättslig styrning

OFFENTLIGFINANSIELL EFFEKT

- Offentligt finansiellt neutral, minskad regelkostnad för näringslivet, Skatteverket & domstolarna

VAD: Förenkla kontantmetoden för 500 000 företag

VARFÖR

- Vid omsättning under 3 MSEK kan moms redovisas vid betalning istället för vid fakturering
- Av 1 miljon momsregistrerade är 50 % registrerade för boksluts/kontantmetod
- Problem – kontantmetoden får inte användas vid räkenskapsårets utgång
- Medför ökad administration, ökad risk för dubbelredovisning vid räkenskapsårets utgång

FÖRSLAG

- Se [förslag](#) 2012 Förenkla genom rak kontantmetod d.v.s. samma tillämpning under hela året

OFFENTLIGFINANSIELL EFFEKT

- Offentligt finansiellt neutral, minskad regelkostnad för näringslivet, Skatteverket & domstolarna